

ТЕРОРИЗМ – ГЛОБАЛЬНА ЗАГРОЗА В СУЧАСНОМУ СВІТІ

¹ Вінницький національний технічний університет

Анотація

В статті подані результати дослідження направлені на вирішення питань ставлення суспільства до тероризму в світі. Показана роль громадської думки як соціального інструменту політичного режиму. Розглянуто значення соціальних норм та цінностей як невід'ємних характеристик категорії влади. Запропоновано рекомендації що до вирішення проблеми. Врахована думка студентів.

Ключові слова: тероризм, погрози, безпека, громадська думка, соціальні норми та цінності, дослідження.

Abstract

The article presents the results of the study aimed at addressing the attitude of society to terrorism in the world. Recommendations for solving the problem are offered. The opinion of students is taken into account.

Keywords: terrorism, threats, security, research.

Вступ

Сутність досліджуваної проблеми.

ТЕРОРИЗМ – як явище людського життя відомий давно. Ще в I ст. нашої ери в Іудеї діяла секта сикаріїв (сика - кинджал або короткий меч), що знищувала представників єврейської знаті, які співробітничали з римлянами. Представники християнської церкви припускали ідею вбивства правителя, який, на їхню думку, ворожий народові. В середні віки представники мусульманської секти оссошафінів убивали префектів і халіфів. У ці часи політичний терор практикували деякі таємні товариства в Індії та Китаї.

У 1848 р. німецький радикал Карл Гейнцен доводив, що застосування вбивства не заборонено в політичній боротьбі і що фізична ліквідація сотень і тисяч людей може бути виправдана, виходячи з “вищих інтересів” людства. Гейнцена можна вважати основоположником теорії сучасного тероризму. В його роботах можна знайти чимало ідей, співзвучних ідеологічним переконанням сьогоденних терористів. Він вважав, що силі й дисципліні реакційних військ слід протиставити таку зброю, з допомогою якої невелика група людей може створити максимальний хаос. І тут К. Гейнцен покладав надії на отруйний газ, ракети, а також вимагав пошуку нових засобів знищення. Це і є так звана “філософія бомби”, яка з’явилася в XIX ст., хоча її корені сягають у грецьку історію, коли виправдовувалося тирановбивство.

Концепція “філософія бомби” набула подальшого розвитку в “теорії руйнування” Д. Бакуніна. У своїх роботах він відстоював думку про визнання лише однієї дії – руйнування і як засіб боротьби пропонував отруту, ніж та мотузку. Революціонери, вважав Д. Бакунін, мають бути глухими до стогону приречених і не йти на жодні компроміси.

Доктрина пропаганди “дії” була висунута анархістами в 70-і роки XIX ст. Сутність її в тому, що не слова, а лише терористичні дії можуть спонукати маси до тиску на уряд. Цю саму думку пізніше можна знайти у відомого російського революціонера Кропоткіна, коли він визначає анархізм як постійне збудження з допомогою слова усного, письмового, ножа і динаміту. До кінця XIX ст. особлива роль у пропаганді тероризму в Європі і США належить Іоганну Мосту, котрий проповідував “варварські засоби боротьби з варварською системою”.

Тероризм стає постійним чинником суспільного життя з другої половини XIX ст. Його представники – російські народники, радикальні націоналісти в Ірландії, Македонії, Сербії, анархісти у Франції 90-х років, а також члени аналогічних рухів в Італії, Іспанії, США.[1]

Актуальність даної проблеми в сьогоденні.

Актуальність теми дослідження визначається потребою дати науково зважену оцінку тероризму як соціально-політичному явищу. Аналіз основних проблем тероризму зумовлюється необхідністю формування та реалізації концепції державної безпеки України, а також міжнародно-правової позиції

України з питань боротьби з тероризмом на міжнародній арені. [3]

Результати попередніх КСД.

Перше дослідження Global Terrorism Index було оприлюднене в 2012 році. В дослідженні проаналізований стан у 158 країнах. Перші десять місць у Global Terrorism Index 2012 займали Ірак, Пакистан, Афганістан, Індія, Ємен, Сомалі, Нігерія, Таїланд, Росія та Філіппіни. Україна займала 56-е місце.

Друге дослідження Global Terrorism Index було оприлюднене в листопаді 2014 року. В дослідженні проаналізований стан у 162 країнах. Перші десять місць у Global Terrorism Index 2014 займали Ірак, Афганістан, Пакистан, Нігерія, Сирія, Індія, Сомалі, Ємен, Філіппіни і Таїланд. Україна займала 51-е місце.

Третє дослідження Global Terrorism Index було оприлюднене в листопаді 2015 року. В дослідженні проаналізований стан у 162 країнах. Перші десять місць у Global Terrorism Index 2015 займали Ірак, Афганістан, Нігерія, Пакистан, Сирія, Індія, Ємен, Сомалі, Лівія і Таїланд. Україна займала 12-е місце.

Четверте дослідження Global Terrorism Index було оприлюднене в листопаді 2016 року. В дослідженні проаналізований стан у 163 країнах, в яких проживають 99,7 % населення світу. Перші десять місць у Global Terrorism Index 2016 займали Ірак, Афганістан, Нігерія, Пакистан, Сирія, Ємен, Сомалі, Індія, Єгипет і Лівія. Україна займала 11-е місце. $\frac{3}{4}$ жертв тероризму спричинили дії 4 терористичних груп: ISIL, Boko Haram, Taliban та al-Qa'ida. Економічні втрати країн світу від тероризму досягли \$ 89,6 млрд у 2015 році, знизившись на 15% у порівнянні з рівнем 2014 року, збільшившись приблизно в одинадцять разів за останні 15 років.

П'яте дослідження Global Terrorism Index було оприлюднене в листопаді 2017 року. В дослідженні проаналізований стан у 163 країнах. Перші п'ять місць Global Terrorism Index займали Іран, Афганістан, Нігерія, Сирія, Пакистан, а також Ємен. Україна зайняла 17 місце.[2]

Визначення проблемної ситуації.

Таким чином, існує проблемна ситуація, яка полягає збільшенні тероризму в світі з кожним роком. На основі цього можна зробити висновок, що існує проблемна ситуація, яка потребує додаткового вивчення.

Об'єктом даного соціологічного дослідження є студенти потоку 4 курсу Вінницького національного технічного університету, факультету комп'ютерних систем і автоматики, спеціальностей СА, ІСТ, кількість студентів – 30, з них 7 дівчат (23,3%) і 23 хлопців (76,7%) віком від 19 до 22 років.

Предметом соціологічного дослідження є ставлення представників студентства до тероризму, яку глобальної сучасної проблеми людства.

Метою даного соціологічного дослідження є з'ясувати, як ставляться студенти потоку 4 курсу ВНТУ, до терористичних операцій та чому вони виникають, на основі отриманих результатів розробити рекомендації щодо можливих шляхів вирішення проблеми.

Результати дослідження

В ході даного соціологічного дослідження було опитано 30 осіб. Серед них 23 осіб (76,7%) - представники чоловічої статі і 7 (23,3%) - представниці жіночої статі. Віком 19 років - 8 осіб (26,7%), 20 років – 21 осіб (70%), 21 роки - 1 особа (3,33%).

В ході даного соціологічного дослідження були отримані такі результати:

На питання "Наскільки проблеми тероризму актуальні для вас?" декілька опитаних (6 чоловік - 20%) відповіли, що важко відповісти чи актуальна чи ні, (0 чоловік - 0%) відповіли, що ця проблема є найбільш актуальна на даний момент, і 3 (10%) – актуальна, проте не займає перше місце, також (21 чоловік - 70%) відповіли що проблема не актуальна взагалі. Це свідчить про те, що для студентів в наш час проблема тероризму не актуальна, або ж просто не цікавить.

На питання «Який на вашу думку рівень небезпеки тероризму в Україні?», переважна більшість опитаних (17 чоловік – 56,6%) відповіли, що рівень середній, (8 чоловік – 26,7%) відповіли, що високий, і лише 5 (16,7%) – що низький. Це свідчить про те, що переважна більшість вважає що рівень небезпеки в Україні середній.

На питання «Які країни на вашу думку беруть участь в терористичних операціях найчастіше?» маємо такі результати: (12 чоловік - 40%) відповіли - Ізраїль, (8 чоловік - 26,7%) відповіли - США, (6 осіб - 20%) – що Росія, (3 осіб - 10%) - В'єтнам та (1 особа – 3,3%) - Україна. Отже, по результатам

опитування можна вважати, що студенти вважають Ізраїль країною в якій найбільший рівень тероризму.

На питання "Як ви вважаєте, чи країна, яка експортує зброю, що потім використовується проти мирного населення, повинна нести відповідальність за використання зброї саме з цією метою?" переважна більшість опитаних (24 чоловік 80%) відповіли, що так повинна нести відповідальність, та 6 (20%) вважають що не повинна нести відповідальність. Це свідчить про те, що переважна більшість погоджується з тим що, країна яка експортує зброю повинна нести відповідальність за використання проти мирного населення.

На питання "Чи слід класифікувати загрозу використання ядерної зброї як тероризм?" переважна більшість опитаних (14 чоловік – 46,6%) відповіли, що так потрібно класифікувати використання ядерної зброї як тероризм, майже четверта частина опитаних (11 чоловік – 36,7%) відповіли, що не знають, і 5 (16,7%) - що не потрібно. Це свідчить про те, що переважна більшість вважає використання ядерної зброї як тероризм.

На питання "Чи знаєте ви, як правильно поводити себе під час терористичних операцій?" (20 чоловік – 66,7%) відповіли, що знають, (3 особи - 10%) - що не знають та (7 осіб – 23,3%) відповіли що їх не цікавить ця інформація. Це свідчить про те, що переважна більшість студентів володіє інформацією як діяти при терористичних операціях.

На питання "Чи боїтесь ви ймовірності сьогодні терористичної операції?" – (20 чоловік – 66,7%) відповіли, що бояться та (10 особи – 33,3%) - що ні. Це свідчить про те, що студенти вважають ймовірність терористичних дій вище середньої.

На питання "Як ви вважаєте чи потрібно карати про неправдиві повідомлення про мінування будівель?" більшість опитаних (20 чоловік – 66,7%) відповіли, що потрібно карати, (7 чоловік – 23,3%) відповіли, що потрібно в окремих випадках, і лише (3 - 10%) – що не потрібно. Це свідчить про те, що переважна більшість вважає необхідно карати за неправдиві повідомлення про мінування будівель.

Висновки

Отже, в ході даного дослідження було опитано 30 осіб (23 чоловіків та 7 жінок) віком 19-21 років. Порівняно думки чоловічої та жіночої статі. Досліджено актуальність проблеми на даний час. Висновок можна зробити такий: що більшість студентів володіють інформацією про терористичні операції та знають правила дії при терористичних операціях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Політологія для вчителя [Електронний ресурс] — Режим доступу: https://web.posibnyky.vntu.edu.ua/fmib/13vashenko_politologiya_dlya_vchitelya/213.htm — Назва з екрана.
2. Світовий показник тероризму [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%BE%D0%BA%D0%B0%D0%B7%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%BE%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%BC%D1%83 – Назва з екрану
3. Мошкова Л.І. Феномен виникнення та проявів тероризму в сучасних умовах / Автореферат Одеська національна юридична академія – Одеса – 2001. - 1 с.
4. Пелешок А. П. Тероризм як глобальна сучасна проблема людства [Електронний ресурс] / А. П. Пелешок, А. В. Слободянюк // Матеріали XLIX науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 27-28 квітня 2020 р. – Електрон. текст. дані. – 2020. – Режим доступу: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2020/paper/view/9931>.
5. Слободянюк А. В. Громадська думка як соціальний інструмент політичного режиму [Електронний ресурс] / А. В. Слободянюк, Ю. В. Сіденко // Матеріали XLVI науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 22-24 березня 2017 р. - Електрон. текст. дані. - 2017. - Режим доступу : <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2017/paper/view/2334>.
6. Слободянюк А. В. Соціальні норми та цінності як невід'ємні характеристики категорії влади [Текст] / А. В. Слободянюк // Вісник Київськ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. Серія "Соціологія. Психологія. Педагогіка". - Вип. 9. - Київ, 2000. - С. 5-7.

Хмарук Сергій Михайлович — студент групи 2ICT-176, факультет комп'ютерних систем і автоматики, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: fkca.2ict.hsm@gmail.com;

Слободянюк Анатолій Володимирович — кандидат соціологічних наук, доцент кафедри суспільно-політичних наук, завідувач лабораторії соціологічних досліджень Вінницького національного технічного університету.

Khmaruk Serhii — Faculty of Computer Systems and Automation, Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa, email: fkca.2ict.hsm@gmail.com;

Slobodyanyuk Anatoly V— PhD in Sociology, assistant professor of social and political sciences, head of the laboratory of sociological researches Vinnitsa National Technical University.